

Conceptvisie 'Van Galen 2025'

(onopgemaakte versie)

Samengesteld door twee bewonersgroepen, mede op basis van een buurtenquête

Inleiding

Op het Stadshart na lag er tot nu toe nauwelijks een visie op de Stad Binnen de Linie. Haar afzonderlijke buurten leven van dag tot dag, met zo nu en dan discussies over bomen, parkeerplaatsen of handhaving van iets ongewensts. De buurten zijn onderhevig aan beleid en regels die voor de hele stad gelden. Maar waar een buurt specifieke behoefte aan heeft, is vaak onduidelijk. Hoe moet een buurt er op langere termijn bij liggen en waar moeten bewoners en instellingen zoals de gemeente dus langzaam naartoe werken?

Voor de Van Galenbuurt worden deze vragen nu beantwoord met voorliggende toekomstvisie. Deze laat zien hoe de buurt zich de komende tien jaar, dus tot ongeveer 2025, bij voorkeur zou moeten ontwikkelen. De visie is het resultaat van een internetenquête onder alle buurtbewoners en van buurtgesprekken onder twee groepen enthousiaste bewoners. Dit document moet uiteindelijk worden vastgesteld door de gemeenteraad en dient de volgende doelen:

- Stimuleren van participatie en een gevoel van eigenaarschap onder bewoners.
- Richting geven aan kleine vraagstukken in de buurt in de komende jaren.
- Scheidsrechter zijn voor belangenconflicten in de komende jaren.
- Perspectief scheppen voor hen die in de buurt willen (blijven) wonen of erin willen investeren.

In totaal hebben 21 bewoners aan de levendige groeps gesprekken meegedaan. Velen van hen wonen al jaren, of zelfs decennia, in de buurt. De groepen waren divers, met verschillende achtergronden, leeftijden en levensmotto's. Er waren opvallend veel bewoners bij die met werkzaamheden zoals het klussen aan hun eigen woning al een belangrijke bijdrage leveren aan een fraaie Van Galenbuurt.

Tijdens de gesprekken moesten natuurlijk compromissen worden gesloten. Niemand ziet er al zijn of haar persoonlijke wensen in terug, maar allen kunnen beamen dat de visie in een goede en open sfeer is gemaakt. Daarbij is rekening gehouden met de uitslagen van de buurtenquête, die met een respons van 14 procent overigens aan de lage kant was. De volledige uitslagen van de enquête zijn door iedereen bij de gemeente op te vragen.

Algemeen

De Van Galenbuurt heeft vele sterke punten die de komende jaren behouden of versterkt moeten worden. Het is een oude buurt van voor de oorlog met alle kwaliteiten die dat met zich mee brengt, zoals kleinschaligheid, monumenten, architectuur en een historisch bepaald buurtgevoel. Bovendien ligt de buurt naast het stadshart met alle voordelen zoals centrumfuncties en goede aansluitingen op het openbaar vervoer. Een volksbuurt als deze kent ook een rijke geschiedenis van openbaar leven. Men treft elkaar buiten, de straat als huiskamer voor ontmoeting en verblijf. De schaarse ruimte moet worden gedeeld met verkeer, geparkeerde auto's, groen en spelen. De buurt verdient veel om in stand te houden.

We streven ernaar om de Van Galenbuurt de komende jaren aantrekkelijk en leefbaar te houden, gezellig, sfeervol en schoon. Een buurt waar iedereen trots op is, waar wordt samengewerkt en waar het wonen steeds gewilder wordt. Een buurt met een gevarieerde bevolking en met weliswaar minder sociale contacten dan vroeger, maar nog altijd meer dan in buitenwijken. Een buurt waar het niet alleen goed wonen en leven is, maar ook leuk om doorheen te wandelen of te fietsen.

Woningen, bedrijvigheid en tuinen

Historisch erfgoed

De Van Galenbuurt is een van de weinige Helderse buurten met kleine straatjes en woningen van voor de oorlog en dient daarom als monument te worden gezien en behandeld. De buurt hecht sterk aan dit erfgoed. Veel van het oude erfgoed dient te worden bewaard of zelfs teruggebracht met de restauratie van panden. Dit gebeurt liefst technisch en historisch verantwoord. Via fondsen of subsidies dient te worden gestimuleerd dat oude stijlkenmerken (bijvoorbeeld siernaambordjes in jaren-30-stijl) worden teruggebracht. Ook bij de herinrichting van straten dient er altijd aandacht te zijn voor oude stijlkenmerken zoals klinkerbestrating

De Janzenstraat in de Sluisdijkbuurt is een heel mooi voorbeeld van erfgoed zoals dat hier wordt bedoeld.

Woningen geschikt voor de toekomst

Waar de voorgevels vooral naar het verleden moeten wijzen, dient achter die gevels juist ruimte te komen voor de toekomst. Woningen moeten geschikt zijn of kunnen worden gemaakt voor starters, ouderen, gezinnen en zorgbehoevenden. Initiatieven voor het renoveren of uitbreiden van woningen met aanbouwen aan de achterkant moeten makkelijk kunnen. Dat geldt min of meer ook voor dakopbouwen, maar natuurlijk wel met een hoogtegrens. Bij de beoordeling van bouwvergunningen laat de gemeente bezwaren van buurtbewoners zwaarder wegen dan bezwaren van welstand. Ook het samenvoegen of splitsen van woningen kan rekenen op een redelijke en snel meewerkende houding van de gemeente, waarbij uitwassen worden voorkomen.

In de buurt moet goed onderhoud van woningen vanzelfsprekend worden. Gemeente, woningbouwcorporaties en andere betrokken instanties dienen hierin het goede voorbeeld te geven. Als de gemeente de straten schoon, fraai en authentiek houdt, dan werkt dat stimulerend op eigenaren en bewoners om esthetisch met hun woningen om te gaan. Bij verwaarlozing van woningen spreken bewoners elkaar aan en wordt zo nodig door de gemeente handhavend opgetreden; dat geldt ook richting huisjesmelkers.

Ondernemerschap

Kleine bedrijvigheid is goed voor de buurt! Voor de levendigheid en voor de zelfontplooiing en zelfredzaamheid van haar bewoners. Of en welk soort bedrijvigheid levensvatbaar is, kunnen we tevoren niet bepalen. Daarom moet de buurt flexibele mogelijkheden bieden. Om leegstand tegen te

gaan, moeten bestaande bedrijfs- en winkelpanden een ruimere bestemming krijgen, waaronder wonen. Andersom moet het voor bewoners in de gehele buurt mogelijk zijn om kleine, weinig verkeer aantrekkende bedrijfjes en winkeltjes te starten: kapsalons, kussentjes maken, kazen verkopen: het moet allemaal kunnen. Op deze manier kan de Van Galenbuurt een laagdrempelige broedplaats zijn voor ondernemende initiatieven, waarvan de succesvolle groeiers later naar het stadshart kunnen verhuizen. Want in de Van Galenbuurt blijft bedrijfsgroei natuurlijk wel beperkt tot de huidige (woning)casco's.

Voor initiatieven die meteen al niet in gewone straten passen, dient een speciale broedplaats voor start-ups in de buurt te komen. Denk bijvoorbeeld aan de ICT, of aan een 'buurtschuur'. De voormalige school aan de Wilhelminastraat of De Beuk zijn daar wellicht geschikt voor.

Voortuinen en stegen

Vanwege de dichte bebouwing maken voortuinen een belangrijk onderdeel uit van het groene aanzien van de buurt. Bij verwaarloosde voortuinen spreken bewoners elkaar aan en desnoods worden bewoners via formele weg gedwongen tot verbetering. Bewoners die hun voortuin niet zelf kunnen onderhouden, dienen daarbij te geholpen door buurtgenoten of vrijwilligers van organisaties die op dit gebied actief zijn.

Verwaarloosde bestaande geveltuintjes dienen te worden opgeschoond. En natuurlijk moet het voor bewoners mogelijk zijn om frisse nieuwe geveltuintjes te starten.

Stegen behoren met een zo fraai mogelijk hek te worden afgesloten, tenzij de aangrenzende bewoners deze echt open willen houden. Verder behoort iedere steeg door de aangrenzende bewoners schoon en onkruidvrij te worden gehouden. De eigenaren van de grond van de steeg zorgen voor de bestrating en de afsluiting ervan.

Inrichting openbare ruimte

Algemeen

De openbare ruimte moet in de hele buurt op orde te worden gebracht. Over iedere centimeter wordt nagedacht, onderbroken huizenblokken dienen hier en daar te worden aangevuld, kleine hoekjes moeten verdwijnen, duistere plekken verlicht, rommeltjes weggehaald. Anonieme plekken in de buurt, zoals achterkanten van woningen die aan de openbare ruimte liggen, moeten door bewoners en gemeente worden verbeterd. Dit alles vergt inventarisatie en maatwerk.

De hele Van Galenbuurt dient verkeersluw te worden, voor maximaal 30 km/uur. Zonder zebrapaden, zonder drempels, maar met veel wegversmallingen. In alle straten (dus inclusief de Krugerstraat) dient eenrichtingsverkeer voor auto's te komen. Bij het bepalen van de rijrichting is het uitgangspunt dat alleen bestemmingsverkeer in de buurt komt en al het andere verkeer daartoe wordt ontmoedigd.

Alle trottoirs in de buurt dienen goed begaanbaar te zijn voor voetgangers, al dan niet met kinderwagen, looprek, rolstoel en dergelijke. Dat wil zeggen: geëffend, voorzien van op- en afritten en zonder hinderlijk geparkeerde obstakels. Dus ook geen fietsen! Fietsen moeten in principe worden gestald op eigen terrein. Maar in straten met krappe woningen zonder voortuinen is dat vaak geen reële optie. Daar waar de stoep te smal is voor fietsparkeren, moeten elders op de straat collectieve voorzieningen worden gemaakt. Op de naleving van dit alles wordt toegezien door buurtbewoners onderling en indien nodig door de wijkagent.

Een alternatief dat in verschillende straten ook mogelijk moet zijn, is de 'woonstraat': een straat van gevel tot gevel, zonder onderscheid tussen weg en stoep. Of in elk geval een stoep zonder randen.

Tot slot: de Polderweg moet een buurtstraat worden. En de hoeken Polderweg-Herzogstraat en Polderweg-Krugerstraat zijn gevaarlijk. Daarnaast is op de hoek Van Speijkstraat-Wilhelminastraat de fietsveiligheid in het geding. Dat dient de komende jaren te worden verbeterd.

Parkeren

Het vraagstuk van de openbare ruimte wordt gedomineerd door autoparkeren. De Van Galenbuurt is krap en heeft last van betaald parkeren in de naastgelegen binnenstad, waardoor auto's uitwijken naar deze buurt. Veel bewoners hechten waarde aan een nabije plek voor de eigen auto, maar zien ook dat dat vaak ten koste gaat van andere mogelijkheden en ontwikkelingen. En we willen geen bebouwing afbreken voor extra parkeerplaatsen. Dat levert lastige dilemma's op zonder ideale oplossingen.

De strategie die het minst pijn doet en die dus de voorkeur heeft, is niets reguleren en accepteren dat de auto soms wat verder weg staat, gecombineerd met een optimalisatie van parkeerplaatsen. Als eenrichtingsverkeer inderdaad overal wordt ingevoerd (zie vorig onderwerp), dan ontstaat er hier en daar meer ruimte voor parkeren, bijvoorbeeld dwarsparkeren in de Krugerstraat. Ook kunnen enkele zeer brede trottoirs in onder meer de Van Speykstraat en de Wilhelminastraat worden versmald. Verder kunnen aan de centrumzijde van de buurt bordjes worden geplaatst met "alleen bewonersparkeren". Ook al is dat niet afdwingbaar, het kan toch helpen.

Mocht dit alles bij nader inzien onvoldoende soelaas bieden, dan stellen we de volgende strategie voor:

- Ieder huisnummer heeft recht op één parkeerplaats zo dicht mogelijk bij de woning of het bedrijf. Hiervoor wordt aan personenauto's gratis vergunning verleend;
- In de woonstraten worden alleen personenauto's toegelaten, dus geen bedrijfsbusjes;
- Het overschot aan parkeerplaatsen wordt tegen een gering bedrag beschikbaar gesteld aan bewoners of bedrijven uit de eigen buurt, voor hun eventuele tweede auto of hun bezoek;
- Dit alles wordt op borden duidelijk aangegeven, handhaving vindt plaats door de gemeente;
- Voor de overige auto's is buiten de buurt op enkele nabijgelegen grotere parkeerplaatsen, zoals aan de Polderweg, voldoende parkeerruimte aanwezig. Dat geldt dus ook voor bedrijfsbusjes en campers. Wel is daar dan meer verlichting en eventueel zelfs cameratoezicht nodig, want anders zetten mensen hun busje daar niet neer.

We zouden de komende jaren echter ook graag verder kijken, in de hoop de parkeerdruk in de woonstraatjes langzaam te verminderen. De volgende punten zijn het onderzoeken waard:

- Het parkeren kan efficiënter worden georganiseerd dan nu. Er zijn plekken die vooral 's nachts weinig worden gebruikt. De parkeerplaats bij Woningstichting is een voorbeeld, maar er zijn meer plekken;
- De wenselijke maximale loopafstand naar de auto is daarbij een punt van nader onderzoek;
- De parkeergarage van Tjempaka nu veel te weinig gebruikt, omdat deze voorziening geld kost. Daar kunnen we eens over nadenken.
- "Campingparkeren" is een optie, dat wil zeggen alleen de buurt in voor laden en lossen en vervolgens parkeren op parkeerplekken bij de woonstraatjes vandaan;
- Veel bewoners zijn bereid om voor een parkeervoorziening te betalen, zo is de verwachting. Mits zo'n voorziening voor eigen gebruik is. Onderzoek dat.
- Het is een onderzoek waard om betaald ondergronds of gestapeld te parkeren op het Van Speykplein;
- Het parkeergedrag van bewoners van autovrije straatjes zou eens kunnen worden bekeken. Zorgen zij misschien voor een onevenredige parkeerdruk in een naastgelegen straat?

Groen

Groen is belangrijk voor een fraaie, gewilde buurt! Er moet veel van zijn, en goed. Voor de basis is de gemeente verantwoordelijk, maar bewoners zijn steeds meer welkom om mee te denken en mee te doen (zie ook hieronder). In samenspraak met bewoners onderhoudt de gemeente het groen, bestrijdt het onkruid, houdt de bomen gezond en snoeit ze. Zieke bomen worden geïnventariseerd. Iedere boom die wordt weggehaald, wordt in principe vervangen door een nieuwe.

De gemeente houdt het groen uit kostenoverwegingen echter ook sober. Bewoners kunnen de buurt veel meer vergroenen, en op originelere wijze. Bijvoorbeeld op eerste verdiepingen, via 'hangende tuinen', en met geveltuintjes en plantenbakken in de wijk. Of met bloemenborders (rozen bijvoorbeeld)

voor meer kleur in de wijk. Volkstuinjes in de buurt zijn eveneens mogelijk. Veel plekken lenen zich daarvoor. Zulke tuinjes zijn voor ontmoeting, om samen wat te doen. Gezellige plekken waar koffie en thee wordt geschonken.

Bewonersinitiatieven daartoe worden met enthousiasme begroet en worden door de gemeente zoveel mogelijk ondersteund met toestemming, financiering, kennis en begeleiding. Dat zal de gemeente niet altijd zelf bieden, maar vaak ook via andere (vrijwilligers)organisaties. En uiteraard maakt de gemeente beheerafspraken met de betreffende bewoners.

Bewoners vegen nu al gevallen bladeren. Deze worden opgehaald en afgevoerd, maar dat kan beter. In de toekomst moeten er daarom bladerrekken op straat komen, en compostplekken in de buurt.

De groene veldjes langs de Hertzogstraat en de Wilhelminastraat moeten aantrekkelijker worden gemaakt met zitbanken en bijzonderheden zoals een fontein of kunstwerken. Tot slot is het van belang dat er verbindingen komen tussen de Van Galenbuurt en het Stadspark, waardoor het Stadspark als het ware de buurt wordt ingetrokken. Een afwaardering van de Polderweg helpt daarbij, met een veilige oversteek voor kinderen.

Spelen

Kinderen moeten in de buurt op straat kunnen spelen, en niet alleen in autovrije straten. Bij voldoende speelmogelijkheden in de straten zelf, met hier en daar een speeltoestel, kan het aantal specifieke speelplekken beperkt blijven tot twee: een ten noorden en een ten zuiden van de Krugerstraat. Deze speelplekken dienen goed te zijn ingericht, met toestellen die zijn aangepast aan de leeftijden en behoeften van de kinderen in de buurt. En misschien wel met toezicht. De speelplek bij Elto in Tuindorp wordt gezien als een mooi voorbeeld.

De huidige speelplekken rond buurthuis De Beuk liggen voor de hand als zuidelijke plek. Als noordelijke speelplek komt het terrein voor de voormalige Groen van Prinstererschool aan de Wilhelminastraat in aanmerking. Dit terrein dient te worden heringericht tot een groene en speelvriendelijke plek. Daarbij dient een discussie te worden gestart over de toekomst van het voormalige schoolgebouw aldaar.

De op een ongelukkige plek gelegen en verwaarloosde speelvoorziening in de Van Speykstraat dient geheel worden verwijderd. De herbesteding van de vrijkomende grond wordt in overleg met de buurtbewoners bepaald.

Overige zaken

Afval

Bewoners worden geacht om hun vuilcontainers op niet-ophaaldagen op eigen erf te plaatsen. In een krappe buurt als dit is dat echter vaak lastig. Het is daarom wenselijk om op verscheidene centrale plekken in de buurt, en zonder verlies van parkeerplaatsen, ondergrondse afvalcontainers te plaatsen. Zij komen liefst niet op grote afstand van elkaar, zodat niet te ver met het afval hoeft te worden gelopen. Vooral voor de vele ouderen is dat van belang. Waar vanwege de dichte bebouwing geen ondergrondse afvalcontainers kunnen worden geplaatst, dient het vuil op andere wijze te worden opgehaald.

De afvalophaal kan zeker efficiënter. Er is te veel taakscheiding, waardoor het ene te weinig wordt opgehaald en het andere te vaak. Er is ook onbalans naar straat en wijk. De frequentie van het legen van ondergrondse afvalcontainers en het ophalen van huisvuil dient daarom niet vast te liggen, maar zich aan te passen aan het gebruik. En bewoners weten graag de routeplanning van de veegauto, zodat er beter kan worden samengewerkt. Denk ook eens aan de mogelijkheid van bakken die in twee delen zijn gedeeld. De Van Galenbuurt wil graag pilotbuurt zijn voor innovatieve nieuwtjes. En meer gescheiden afval is meer grondstofopbrengst, dus de afvalstoffenheffing hoeft niet per se omhoog.

Achterlaten van grof vuil buiten de containers wordt niet getolereerd en dus gehandhaafd. Zo nodig wordt via het plaatsen van een camera de dader opgespoord. Ook zwerfvuil in de buurt behoort tot de grotere ergernissen. Dit wordt daarom met voorrang op verschillende manieren bestreden: met

stevigere zakken voor plastic huisvuil die beter verkrijgbaar zijn, met plaatsing en regelmatige lediging van prullenbakken, of bijvoorbeeld met haken aan de lantaarnpalen voor zakken met inzamelplastic. Ook zouden ze vaker kunnen worden opgehaald.

De buurt dient hondenpoepvrij te zijn; hondeneigenaren ruimen alles meteen keurig op. Daarvoor dienen niet alleen palen met plastic zakjes, maar ook prullenbakken in de buurt te worden geplaatst. Er wordt met voorrang handhavend opgetreden tegen overtreders. Ook dient de buurt te beschikken over speciale hondenuitlaatplekken. De dijk is daarvoor te ver. Het Stadspark is daarvoor een mogelijkheid.

Duurzaamheid en veiligheid

Doelstellingen op het gebied van een duurzame, energiezuinige, klimaatbestendige of gezonde wijk leven nog niet echt. Er is onder buurtbewoners meer kennis en bewustwording nodig. Steeds meer andere Nederlandse wijken laten zien wat er allemaal mogelijk is, vooral ook door bewoners zelf. We hopen dat dit de komende jaren ook in de Van Galenbuurt meer gaat leven.

Het gedrag van buurtbewoners is nog niet overal zoals gewenst. Het zou goed zijn als bewoners regelmatig voorlichting krijgen over wat ze zelf kunnen doen om vandalisme en diefstal tegen te gaan. Indien zich een vast patroon van overlast voordoet, worden maatregelen getroffen (eventueel via camera's) om oorzaak en daders op te sporen. De straatverlichting dient de komende jaren te worden uitgebreid.

Vanuit de buurt wordt het gewenst dat politie, wijkagent en gemeentelijke handhavers vaker zichtbaar zijn en vaker optreden.

Sociale zaken

Buurthuis De Beuk dient zich de komende jaren (verder) te ontwikkelen tot sociaal wijkpunt of Multifunctioneel Centrum, met wijkgerichte zorg, een rollator-spreekuur, ouderenhuiskamer, sociaal-culturele activiteiten, informatie enzovoorts. Naar voorbeeld en visie van Resto Van Harte kunnen tegen een laag bedrag gezamenlijk maaltijden worden genuttigd waardoor buurtcontacten groeien. De wijkconciërge en wijkagent zijn er liefst ook op bepaalde tijden aanwezig en bereikbaar. Hopelijk kan er ook een prikpoli (bloedafname) van het Gemini worden gevestigd.

De Beuk is nu vooral interessant voor jonge kinderen en voor ouderen, maar moet dat natuurlijk ook worden voor de tussenliggende leeftijden. Dat geldt ook voor de jeugd vanaf 16 jaar. Mogelijkheden voor bijvoorbeeld game-ruimten dienen te worden onderzocht.

Bewoners(groepen) maken voor hun bijeenkomsten en activiteiten idealiter gebruik van De Beuk. Ook een eventueel op te richten Bewonersbelangen Vereniging Van Galenbuurt (BVG) moet daar natuurlijk gevestigd zijn.

Om dit alles mogelijk te maken, dient De Beuk te worden gerestaureerd en heringericht en bekender te worden in de buurt.

Wie doet wat?

De vraag is altijd: wie is verantwoordelijk voor wat? Bij veel van in deze visie genoemde onderwerpen staat dat erbij. Maar niet overal. In het algemeen geldt dat bewoners eerst aan zet zijn. Bij kansen of problemen in de buurt kijken bewoners dus eerst of dat onderling kan worden besproken of aangepakt. Hier en daar kan de gemeente erbij helpen. Pas als iets niet lukt of via bewoners zelf niet verantwoord is, pakken instanties (zoals de gemeente) het op.

Er is in de buurt zeker bereidheid om elkaar te helpen. Misschien zelfs wel met bijvoorbeeld een buurtklussendienst. Laat dingen klein beginnen en langzaam groeien! Een mooie, zeer wenselijke eerste stap zou de oprichting van een 'Bewonersbelangen Vereniging Van Galenbuurt (BVG)' zijn, die:

- a. als gesprekspartner optreedt voor in de buurt werkzame instanties, zoals gemeente, woningbouwcorporaties, huisvuilcentrale, zorgsector, enzovoorts.
- b. zelf initiatieven neemt en activiteiten organiseert.

- c. Bewoners en bedrijfjes in de buurt stimuleert om een positieve bijdrage te leveren aan het uiterlijk van de buurt en het welzijn van de bewoners.

Tot slot

Deze visie is gemaakt door de volgende bewoners van de Van Galenbuurt:

- Anja Blokker
- Diana de Jong
- Peter Bloemers
- Albert Verfaille
- Jeff van den Dool
- Johan Aarsen
- Nicolette Smit
- Elisabeth Meijer
- Koert Hofstra
- Joop van Oeveren
- Martin Smallenbroek
- Iris van der Meij
- Raymond van Steyn
- Susan Groenewoud
- Anja de Boer
- Dirk van de Ende
- Annet den Boer
- Sebastiaan Bleker
- Joop Ras
- Brigitte Jacobs (begeleider)
- Diane Schoppink (begeleider)

Daarnaast waren er twee begeleiders van buiten de buurt: Willem Stam en Huub van Leeuwen.

Vervolg op deze conceptvisie

Deze visie moet breed draagvlak genieten in de buurt en wordt uiteindelijk vastgesteld door de gemeenteraad. Daarmee verwerft het een belangrijke status om als levend document als richtlijn te dienen voor alles wat zich de komende jaren in de buurt aandient. Voor bewoners en gemeente!